

Justitiedepartementet

Remissvar över betänkandet Rättssäkerhetens pris (SOU 2025:111)

Ert diarienummer: Ju2025/02525

Förvaltningsrätten har granskat betänkandet med utgångspunkt i domstolens verksamhetsområde och har följande synpunkter att lämna.

En ny kostnadsreglering i förvaltningsprocessen

Förvaltningsprocessen är utformad så att den enskilde i huvudregel ska kunna föra sin talan på egen hand. Vidare är det avgiftsfritt att föra talan i allmän förvaltningsdomstol, de allmänna förvaltningsdomstolarna har en långtgående utredningsskyldighet och det ställs låga processuella krav på parterna. Med hänsyn till bland annat dessa omständigheter borde frågan om rättegångskostnader för enskilda parter endast undantagsvis komma att aktualiseras.

Utredningen gör gällande att det är svårt att bedöma i vilken utsträckning förslaget om kostnadsreglering i förvaltningsprocessen i materiellt hänseende utvidgar rätten till ersättning, men menar att det i någon mån kommer att göra det. Samtidigt för man fram att den nya kostnadsregleringen kan förväntas öka benägenheten hos enskilda parter att anlita ombud i förvaltningsmål. Utredningen problematiserar emellertid inte konsekvenserna av detta. Förvaltningsrätten ser att en följd av förslaget är att enskilda parter i större utsträckning kommer att ha rättegångskostnader som de inte får någon ersättning för. Förvaltningsrätten ser även en ökad risk att enskilda parter i större utsträckning anlitar oskickliga eller olämpliga ombud som inte agerar för sina huvudmäns bästa. En annan aspekt är att eftersom det inte går att i förväg veta om den enskilde får ersättning eller inte för sina rättegångskostnader så riskerar förslaget främst att gagna den som har råd att stå risken för att anlita ett ombud utan att få ersättning i ett senare skede.

Utredningens förslag lämnar vidare ett mycket stort bedömningsutrymme för rättstillämpningen vilket gör det svårt att bedöma vilket genomslag som reglerna kommer att få. En fördjupad konsekvensanalys och en bedömning bör därför göras i den fortsatta beredningen.

En stärkt rätt till rättshjälp i förvaltningsmål

Utredningen lyfter fram att det i allt väsentligt är samma syfte som ligger bakom såväl förslaget om rättshjälp som förslaget om en ny kostnadsreglering i förvaltningsprocessen. Någon närmare analys av hur de förslagna reglerna påverkar varandra och vilka konsekvenser överlappningen av regelverken kan få för enskilda parter har emellertid inte gjorts.

I övrigt har förvaltningsrätten inte några synpunkter på de förslag som presenteras i betänkandet.

Detta yttrande har beslutats av lagmannen Kirsi Laakso Utvik.
Förvaltningsrättsfiskalen Fatima Selander har varit föredragande.

Dokumentet har ingen underskrift.